

Panelová diskuse: Evaluace jako Damoklův meč – práce se závěry a doporučeními

I. Kontext a problém, který bychom na panelu rádi diskutovali

I při vypracování sebelepší evaluace, která je podložena robustními daty, o jejím úspěchu rozhoduje to, zda její závěry a doporučení budou manažery či relevantními pracovníky využity a zapracovány. Naše zkušenost ukazuje, že právě tato fáze práce s evaluacemi je velmi náročná a v současné době s ní v České republice máme celkem málo zkušeností.

Situace v ČR je problematická i v tom, že zde manažeři nejsou zvyklí pracovat s poznatky z evaluací, není zde vybudována důvěra v evaluace. Tomu ani nepříspěvá situace, kdy velká část evaluací není dostatečně robustně zpracována a má nízkou kvalitu. Navíc, nové evaluační jednotky, které v rámci implementační struktury vznikají, jsou plné mladých lidí, kteří ale postrádají potřebné zkušenosti – jak z oblasti evaluačního výzkumu, tak s tím, jak neefektivněji na základě poznání z evaluací měnit chování lidí a fungování organizací. Struktury, jak evaluace vytvářet (jak evaluační záměry komunikovat s klienty) nebo pracovat s jejich doporučeními také chybí, o to je těžší cokoli prosadit či změnit. Klasičtí úředníci jsou zvyklí vykonávat práci dle zavedených postupů a vzhledem k velmi složitému systému implementace nemají ochotu cokoli změnit, popřípadě již nevěří, že se něco změnit dá.

II. Cíl a pojetí panelu

Panelová diskuse by měla ukázat, jakou roli evaluace hrají v různých typech organizací a jaké v různých kontextech existují způsoby zapojování evaluací do řízení, nebo naopak bariéry. Zároveň je to prostor pro výměnu názorů a zkušeností panelistů. Cílem je nejen identifikovat systémové bariéry, ale také na konkrétních zkušenostech nastínit způsoby, jak v existujícím prostředí evaluace co nejlépe využít, případně jak můžeme jako evaluátoři pojmout svoji vlastní roli, abychom byli pro práci našich klientů co nejužitečnější.

Budeme rádi, pokud se aktivně zapojí i obecenstvo, ať již otázkami nebo svými vlastními příspěvky/ zkušenostmi.

Forma: na začátku každý panelista představí během cca 5-8 minut své zkušenosti se závěry a doporučeními, ideálně na konkrétním příkladu z praxe, stručně se dotkne některých níže položených otázek (není nutné reflektovat vše, spíše zmínit to nejzajímavější). Následuje moderovaná diskuse mezi panelisty se zapojením publika.

III. Témata a otázky

Otázky (prompts) pro úvodní vstupy panelistů

- Jaké jsou Vaše zkušenosti s prací se závěry a doporučeními? Má Vaše organizace nějaký ustálený postup, který při práci s výsledky evaluací využíváte? Koho tento postup nebo mechanismus zahrnuje?
- Můžete popsat konkrétní situaci nebo příklad, kdy se výsledky evaluace (ne) podařilo využít a proč to tak podle Vás bylo?
- Jaké jsou z Vaší zkušenosti hlavní překážky práce se závěry a doporučeními?

- Jak jste se s těmito překážkami vypořádali? Co fungovalo, co nefungovalo? Můžete uvést konkrétní příklad?
- Jak podle Vás schopnost využít poznatky z evaluací pro změnu práce organizací souvisí s tím, jak evaluační činnost koncipujeme? (tj. nezávislost evaluátorů, funkční a organizační oddělení od strategie a implementace; outsourcing; koncepční oddělení od běžné analytické a poradenské činnosti)

Otázky pro následnou diskusi:

- Nakolik je vůbec správné, aby evaluátor navrhoval doporučení? Neměl by navrhopvat pouze závěry a zjištění z evaluace? A nemají jít doporučení až za management, který zná vnitřní fungování celého systému/organizace a může pak rozdělovat úkoly?
- Jak správně komunikovat doporučení s managementem?
- Jak by měly závěry a doporučení vypadat, aby byly využitelné v praxi?
- Co vše ovlivňuje kvalitní závěry a doporučení a od čeho odvisí jejich úspěšnost (tedy jejich využití)?
- Znáte nějaké příklady dobré praxe buď od vás, anebo i ze zahraničí, kolegů, nebo z jiných odvětví? Něco, co by se dalo použít v rámci evaluací ve veřejných organizacích, čím bychom se mohli inspirovat?

IV. Krátké biografie panelistů

Moderátorka

Janet Mancini Billson je ředitelkou Group Dimensions International, výzkumnicí a konzultantkou, která se specializuje na analýzu, evaluace a regionální rozvoj. V letech 1973-1996 působila jako profesorka sociologie a genderových studií na Rhode Island College a George Washington University. V rámci své práce využívá fokusní skupiny, rozhovory a průzkumy pro výzkum otázek týkající se organizační problematiky a komunitně vedeného rozvoje v USA, Kanadě a rozvojových zemích. Vedle výzkumy po celém světě pro vládní agentury, univerzity, školy a nemocnice. Vede vzdělávací workshopy zaměřené na fokusní skupiny, skupinovou facilitaci a týmovou spolupráci.

PANELISTÉ

JANA CHLADNÁ absolvovala Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy obor Sociální geografie a regionální rozvoj. Od roku 2007 pracuje na Ministerstvu pro místní rozvoj ČR v Národním orgánu pro koordinaci, kde se věnuje převážně evaluaci intervencí z ESIF. Dále má zkušenosti z oblasti nastavení metodického prostředí v oblastech monitorování věcného pokroku a evaluací a mimo jiné se podílela na rozvoji monitorovacího systému v období 2007–13 i 2014–2020. V rámci předchozích projektů se podílela na realizaci projektů ex-post evaluace období 2004–2006 a střednědobého hodnocení NSRR v období 2007–13. V současné chvíli pracuje jako evaluátor Národního orgánu pro koordinaci a zajišťuje tak koordinaci evaluačních aktivit jednotlivých ŘO v rámci ESIF.

LUKÁŠ KAČENA začal po absolvování Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v roce 2006 pracovat jako konzultant v poradenské společnosti Ernst & Young, kde působil do roku 2013. Následně působil jako konzultant v oblasti veřejné správy na volné noze. V současné době

pracuje v Technologické agentuře ČR, kde má na starosti zejména přípravu nových programů podpory aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací a jejich hodnocení.

MARKÉTA NEKOLOVÁ působí od svého absolutoria na katedře veřejné a sociální politiky FSV UK v oblasti analýz a evaluací veřejné politiky, zejména politiky zaměstnanosti a dalšího vzdělávání. V současné době vede evaluační tým Fondu dalšího vzdělávání, příspěvkové organizace Ministerstva práce a sociálních věcí. V mezinárodním kontextu spolupracuje jako národní expertka s organizacemi jako je Eurofound, RAND Europe či litevský PPMI. Zároveň je členem mezinárodního výzkumného týmu projektu Extending working lives - health and well being implications and facilitators, který vede University of Westminster.

KAROL OLEJNICZAK působí jako odborný asistent na EUROREG – Varšavské univerzitě v Polsku a hostující akademik na George Washington University, Washington DC (USA). V rámci své expertízy se zaměřuje na evaluace veřejných intervencí a „učících se“ organizací. Od roku 2000 se věnuje evaluacím. Realizoval několik studií pro polskou vládu a Evropskou Komisi. V roce 2014 získal za svůj rozsáhlý aplikační výzkum od polské vlády titul Evaluátor roku. Karol má 15 let zkušeností jako lektor v oblasti evaluací a aplikovaného výzkumu.

Jiří REMR absolvoval Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, kde získal doktorát v oboru evaluací. Je metodologem, který se zabývá mj. metaevaluacemi a řízením kvality evaluací. Kromě FSV UK, kde je odborným asistentem, působí v Institutu evaluací a sociálních analýz, kde se věnuje rozvoji evaluačních metod a technik. Vykonává též činnost externího evaluátora. Je šéfredaktorem odborného časopisu Evaluační teorie a praxe. Od roku 2010 je členem České evaluační společnosti (ČES) a od roku 2012 předsedou Správní rady ČES.